

Юний еколог

(твое ім'я та прізвище)

№13-16/2021
ТРАВЕНЬ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

В ЕКОСТИЛІ

У Землі змінюється голос: природні звуки поступаються звукам автомобілів, літаків, промислових підприємств. В атмосферу Землі викидається вуглекислий газ, природні водойми забруднюються витоками хімічних підприємств, сільськогосподарська діяльність людини призводить до ерозії ґрунтів та їх забруднення хімікатами. Та Земля заслуговує на шану! Легенди розповідають, що наші предки виготовляли взуття із загнутими носиками, щоб під час ходьби не пошкодити трав'яний покрив. Так вони дбали не лише про себе, але й про нас, своїх далеких нащадків, які сьогодні відірвалися від природи і створили на планеті джунглі техногенної цивілізації.

Не гаймо часу, адже у наших руках життя природи. Пам'ятаймо: планета не дісталася нам у спадок від минулих поколінь, ми позичили її у наших наступників. Змінивши наш споживацький стиль існування на життя в екостилі, ми у змозі врятувати довкілля. А зусилля, затрачені на зміну наших звичок (наприклад, побороти лінъ), неминуче підуть на користь нашій планеті та нашій кишенні.

Дарія Біда

В ТОСТЯХ У „КОЛОСКА”

ЧИТАЙ БІЛЬШЕ ПРО ЕКОЛОГІЧНИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ У СТАТЯХ

„ТИ ТЕЖ МАЄШ ВПЛИВ НА КЛІМАТ!”

ЧАСТИНА 1

ЧАСТИНА 2

НАШ ВПЛИВ НА ПРИРОДУ

УСЕ МОЖЕ ПРИРОДА: нагодувати хлібом, напоїти зі своїх джерел, здивувати своєю красою. Одного лиш вона не може – захиstitи себе. Тому святий обов'язок охорони природи лягає на плечі тих, хто їсть її хліб, п'є її воду, пишається її природою, тобто на нас.

БЕРЕЖІМО ЇЇ!

ЧИ ЗНІЛІШ ТИ, що...

ЩОГОДИНИ НА НАШІЙ ПЛАНЕТІ:

- 1 700 акрів продуктивної землі стає пустелею;
- приблизно 2 000 дітей помирають з голоду;
- 55 осіб отруюються й гинуть від пестицидів та інших хімічних речовин;
- 1 000 людей вмирає від отруєння водою;
- 2 000 тонн кислотних дощів випадає у Північній півкулі;
- зникають 5–6 видів тваринного чи рослинного світу.

ЩОХВИЛИНИ:

- знищується більш ніж 51 акр тропічних лісів;
- в атмосферу виділяється понад 12 000 тонн вуглекислого газу;
- знищується 50 тонн родючого ґрунту через неправильне його використання;
- використовується приблизно 35 000 барелів нафти.

ПРОЧИТАЙ ВИСЛІВ ЗА СХЕМОЮ:

Л	И	-	з	Е	Н	І	Г	Е	Н	А	Ї	П	Н	Е		
I	S	C	Z	E	N	E	L	E	N	I	W	O	L	A	T	I

МУЗЕЙ ВТОРСИРОВИНИ У КІЄВІ

Він розташований на території заводу з перероблення вторсировини „Київміськвторресурси”. Це підприємство здійснює заготівлю, первинне оброблення та перероблення паперових, полімерних, текстильних, гумових і скляних відходів, а також заготовляє металобрухт кольорових та чорних металів. Його називають Музеєм антикваріату, вторсировини, або ж Музеєм непотрібних речей.

ІЗ ВКАЗАНИХ СКЛАДІВ УТВОРИ СЛОВО:

Уже 15 років продають в Україні окуляри світових брендів із... пресованої кави, льону й олії. Роблять їх поки що лише на замовлення, але, очевидно, мають намір запустити їх у масове виробництво.

ЗАВДАННЯ „ДЕШИФРУВАЛЬНИК”

Перестав склади у словах і прочитай практичні поради на щодені, щоби стати дружнім до довкілля.

1. ниПоч із бесе
2. туйСор ттясмі
3. еН ковивуйристо раодвенозо
4. номЕко дуво
5. коВивуйристо горіючінерзбега пилам
6. дихо аз купкапоми з коебаторми
7. саПоди редево
8. дыўз ан лопевесиді

Підготувала **Вівчар Світлана Ярославівна**,
учителька початкових класів НВК „ЗОШ I–III ст. – ДНЗ“
с. Мала Лука Гусятинського району Тернопільської області,
лауреатка VI Всеукраїнського Інтернет-конкурсу „Учитель
року – 2021“ за версію науково-популярного природничого
журналу „КОЛОСОК“ у номінації „ПОЧАТКОВА ШКОЛА“

ЗАГРОЗА ЛЮДСТВУ

Глобальне потепління – це поступове підвищення температури поверхні Землі та океану. Його спричинила необдумана діяльність людини, через яку в атмосферу нашої планети потрапляє велика кількість викидів шкідливих речовин та газів. Зокрема, щороку людство викидає в атмосферу 8 мільярдів тонн вуглекслого газу. Як наслідок, середня температура повітря на Землі зросла на 1–2 градуси, порівняно із вимірами 100-річної давнини. На перший погляд, зміна в 1–2 градуси – не так уже й багато. Проте, на жаль, це не так. Потепління призводить до обміління прісних водойм, танення льодовиків, від чого страждають не лише люди, але й тварини та рослини.

Поміркуй, як почувається людина, якщо її звична температура збільшується? Тривала підвищена температура свідчить про наявність в організмі хвороби. А як почуває себе наша планета?

ВІДПОВІДЬ: Венеція.

Це місто зовсім скоро може зруйнувати воду. Через підвищення рівня Світового океану

прибережні міста, острови (Мальдіви, Канарські острови тощо) приречені бути затопленими.

Соломонові острови, що в Тихому океані, вже втратили 5 островів: вони опинилися під водою.

Тож наша планета, що складається з 70 % води та 30 % суши, поступово збільшує свій водний простір.

ЧОМУЧНИК ЛАПОНЬКИ

Але для чого вчені шукають воду на Марсі, якщо на Землі її багато? Усе тому, що придатна до вживання та використання в побуті лише прісна вода, якої серед усієї води лише 4 %.

Ти можеш зберегти безцінний природний ресурс:

- ▢ приймай душ замість того, щоб набирати ванну;
- ▢ набирай воду у склянку, коли чистиш зуби;
- ▢ вимикай воду після використання;
- ▢ користуйся пральною та посудомийною машиною, коли вони заповнені повністю;
- ▢ читай книги та блоги про природу та екологію.

МАЙСТЕРНЯ «ЕКОЛОГІЧНА ГОДІВНИЧКА»

В зимку багато людей вішає на дерева саморобні годівнички. Але чи всі їх згодом знімають? Чимало годівничок так і залишаються на деревах після зими, забруднюючи навколошнє середовище. Ми навчимося робити екологічні годівнички, які не залишатимуть небезпечних речовин нашій природі.

ТОБІ ЗНАДОБИТЬСЯ: пергамент, форма для випічки, нитка, різноманітні зерна та крупи, борошно та вода, соломинка.

1. Зроби 2 склянки зернової суміші. Найкраще змішати пшеницю, ячмінь, овес, крупу перлову, вівсяну, пшеничну, несмажене та несолоне насіння соняшника.
2. Додай пів склянки борошна, перемішай.
3. Влий пів склянки води та добре вимішай зернове „тісто”.
4. Поклади форму на пергамент та наповни сумішшю.
5. Зроби соломинкою отвір, в який потім протягнеш нитку.
6. Через 5 хвилин вилучи форму.
7. Залиш годівничку висихати на ніч біля батареї, або з батьками висуши годівничку за одну годину в розігрітій до 80 градусів духовці.
8. Протягни нитку через отвір та повісь годівничку на гілку дерева.

Підготувала Грицик Дар'я Олегівна,
учителька початкових класів Кременчуцької гімназії № 28
Кременчуцької міської ради Полтавської області,
лауреатка VI Всеукраїнського Інтернет-конкурсу
„УЧИТЕЛЬ РОКУ-2021“ за версію науково-популярного
природничого журналу „КОЛОСОК“ у номінації „Початкова школа“

ВІДГАДАЙ ЗАГАДКИ

1. Вона у морях і річках живе,
Але часто по небу літає.
А як набридне їй літати,
На землю знову осідає.

2. Навесні прокинеться,
Із сонечком обімається,
Та зелені шати
Нумо приміряти.

3. Люди пані цю шанують,
За родючість всі цінують.
Степи, долини і поля –
Це все матінка ... !

Надіслала учителька початкових класів Сільченко Оксана Олександровна

ВСЕ НА ЗЕМЛІ, ВСЕ ТРЕБА БЕРЕТИ:
І ПТАХА, Й ЗВІРА, І ОТУ ТВАРИНКУ.
НЕ ЧВАНЬСЯ ТИМ, що ЦАР ПРИРОДИ ТИ,
БО ВРЕШТІ ТИ – ЛІШЕ ЇЇ ЧАСТИНКА.

БОГДАН ЛЕПКИЙ

 Впродовж останніх 10 тис. років, за підрахунками вчених, площа лісів на нашій планеті скоротилася майже на третину.

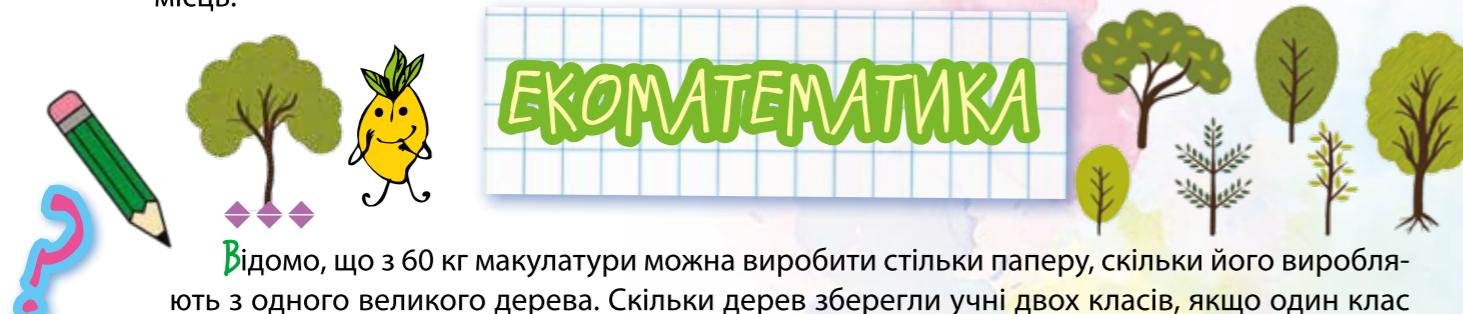
✗ Внаслідок активної діяльності промисловості щороку в річки, озера, моря в середньому **скидається до 6,5 км³ забрудненої води**, а це десятки мільйонів тонн шкідливих речовин.

◆ Одне-єдине багаття забруднює в лісі повітря так, як 200 людей. А ґрунт на 5–7 років втрачає родючість на місці, де було розкладено вогнище.

▼ 5 г пального, потрапляючи у водойму, вкриває масляною плівкою 50 м^2 водної поверхні, що спричиняє кисневе голодування мешканців водойми, їх поступове отруєння і вимирання.

- Запаси прісної води на планеті вичерпні. За добу з одного нещільно закритого крана втрачається по краплинці понад 14 л води.

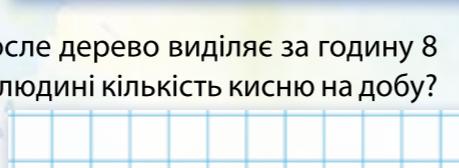
 Стурбовані шумом птахи і звірі залишають свої тихі гнізда, шукаючи нових затишних місць.

Відомо, що з 60 кг макулатури можна виробити стільки паперу, скільки його виробляють з одного великого дерева. Скільки дерев зберегли учні двох класів, якщо один клас зібрав 300 кг макулатури, а другий – 360 кг?

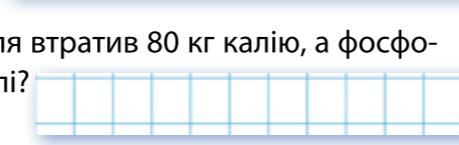
Людині потрібно 960 літрів кисню на добу. Одне доросле дерево виділяє за годину 8 літрів кисню. Скільки дерев можуть забезпечити потрібну людині кількість кисню на добу?

Пластикова пляшка гниє у ґрунті 180 років, поліетиленовий пакет – на 20 років довше, а папір – у 100 разів швидше, ніж поліетилен. За скільки років згниє папір у ґрунті?

Втрата лише 1 мм шару ґрунту означає, що гектар поля втратив 80 кг калію, а фосфору – у 3 рази більше. Скільки фосфору втрачає гектар землі?

Викресли кожну другу літеру та прочитай фразу, що утворилася.

КАЛЕНДАР ЕКОЛОГІЧНИХ ДАТ

- 2** ЛЮТОГО – Всесвітній день водно-болотних угідь.

1 БЕРЕЗНЯ – Всесвітній день котів.

14 БЕРЕЗНЯ – День дій на захист річок, води і життя.

20 БЕРЕЗНЯ – Всесвітній день горобців.

21 БЕРЕЗНЯ – Всесвітній день лісів.

22 БЕРЕЗНЯ – День води (День охорони водних ресурсів).

1 КВІТНЯ – День птахів.

15 КВІТНЯ – День екологічних знань.

17 КВІТНЯ – День довкілля України.

18–22 КВІТНЯ – Дні заповідників і національних парків.

19 КВІТНЯ – День проліска.

22 КВІТНЯ – Міжнародний день Землі.

26 КВІТНЯ – День пам'яті загиблих в радіаційних аваріях і катастрофах.

3 ТРАВНЯ – День Сонця.

15 ТРАВНЯ – Міжнародний день клімату.

22 ТРАВНЯ – День біологічного різноманіття.

5 ЧЕРВНЯ – Всесвітній день охорони довкілля.

17 ЧЕРВНЯ – Всесвітній день боротьби із засухою.

1 ЛИПНЯ – Міжнародний день собак.

16 СЕРПНЯ – Міжнародний день безпритульних тварин.

16 ВЕРЕСНЯ – Міжнародний день охорони озонового шару Землі.

22 ВЕРЕСНЯ – День без автомобілів.

2 ЖОВТНЯ – Всесвітній день свійських тварин.

4 ЖОВТНЯ – Всесвітній день захисту тварин.

12 ЖОВТНЯ – Міжнародний день захисту від стихійних лих.

6 ЛИСТОПАДА – Всесвітній день без паперу.

11 ЛИСТОПАДА – Міжнародний день енергозбереження.

11 ГРУДНЯ – Міжнародний день гір.

Підготувала **Мілясевич Оксана Анатоліївна**,
учителька початкових класів Дубенського НВК „ЗНЗ–ДНЗ“
Рівненської області лауреатка VI Всеукраїнського Інтернет-конкурсу
„УЧИТЕЛЬ РОКУ–2021“ за версією науково-популярного природничого
журналу „КОЛОСОК“ у номінації „ПОЧАТКОВА ШКОЛА“

ТАКЕ
ОТ

ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТІ ПРОДУКТИ – це ті, для вирощування яких мінімально використовують пестициди, синтетичні мінеральні добрива, регулятори зростання та штучні харчові добавки. У їх виробництві заборонено використовувати антибіотики, гормони та ГМО.

ЕКОЛОГІЧНІ ТОВАРИ – це продукти та результати людської праці, виробництво й споживання яких сприяє зниженню негативного впливу на довкілля та екологію загалом.

ВІДОМІ УКРАЇНСЬКІ ВИРОБНИКИ ОРГАНІКИ

„СВІТ БІО”: компанія у Хмельницькій області, що виробляє органічні яйця, козине молоко та овочі.

„ЗОЛОТИЙ ПАРМЕН”: виробляє соки прямого віджиму з власної сировини. Її засновник, Микола Мисник, займається садівництвом, овочівництвом, вирощуванням круп'яних культур на Чернігівщині.

„LILUCK”: лідер з виробництва органічного березового соку. Підприємство розташоване в Чернівецькій області, засноване Ларисою Гончарук та Василем Рознаєм. Для збирання соку вибирають берези, що зростають на прогрітих сонцем місцях, а товар продають тільки у скляних тарах.

„ЕТНОПРОДУКТ”: українсько-швейцарське аграрне підприємство в Чернігівській області. Компанія утримує 1 тис. голів великої рогатої худоби, виробляє м'ясо та молоко.

Як бачиш, наша країна багата на корисні екопродукти та екотовари. До речі, у Києві щоосені влаштовують Всеукраїнський Ярмарок органічних продуктів.

ЗАВДАННЯ „НАРОДНА МУДРІСТЬ”
З'єднай початок прислів'я із його закінченням.

Природа одному – мати,
Від природи бери те,
З природою живи у дружбі,
До природи
Доглядай землю плідну,

не неси шкоди.
як матір рідну.
другому – мачуха.
що вона дає, та й за те дякуй.
то й буде вона тобі у службі.

Надіслала учителька початкових класів Перкова Анна Іванівна

ЕКОМАРКУВАННЯ

Уже всім зрозуміло, що екотовари – це корисно та ще й модно. Тож усе більше людей по всьому світу вибирає тільки екологічні продукти та товари для використання. Але як не розгубитися у супермаркеті, вибираючи їх? Твоїми помічниками є спеціальні знаки на пакованні.

Розглянь знаки екомаркування.
З'єднай знак із його назвою та описом.

- A. „Блакитний ангел” (перший і найстаріший у світі екологічний знак для товарів і послуг).
- B. „Петля Мебіуса” (означає, що пакувальний матеріал вироблений із повторно переробленої сировини).
- C. „Ozone Friendly” або „CFC Free” (знаки на побутовій техніці, аерозольних препаратах тощо).
- D. „Квітка ЄС” (знак єдиного екомаркування відповідно до вимог ЄС, свідчить про екологічність продукту).
- E. „Без ГМО” (знак маркують харчові продукти, які не є генетично модифіковані).
- F. „Замкнений цикл” (вказує, що це паковання придатне для подальшого перероблення; три стрілки означають замкнений цикл „виробництво – застосування – утилізація”).
- G. „Не тестили на тваринах” (знак, який маркують товари, які не тестируються на тваринах за останні 5 років).
- H. „Біодеградувальне паковання” (знак, який маркує паковання, що розкладаються і не виділяють шкідливих речовин).
- I. „ReCYCLING” (знак придатності паковання до рециклінгу – повторного використання або повернення в обіг).
- J. „Der Blaue Engel” (український національний знак екологічного маркування).
- K. „Organic Standard” (знак для продуктів харчування; свідчить про натуральність продукції, вирощеної без хімікатів, барвників і штучних харчових додатків).
- L. „Євролисток” (знак ЄС, яким позначають органічні харчові продукти, вирощені без хімічних добавок).
- M. „Біодеградувальне паковання” (знак, який маркує паковання, що розкладаються і не виділяють шкідливих речовин).
- N. „Без ГМО” (знак при-датності паковання до рециклін-гу – повторного використання або повернення в обіг).

Тож, коли наступний раз ти будеш у магазині, пошукай екологічні продукти. Пам'ятай, що на їх пакованні є спеціальні позначки: „Зелений журавлик” та „Євролисток”. Ці два знаки визначальні для харчових продуктів.

Підготувала Герман Ярослава Миколаївна,
учителька початкових класів Зорянського 33СО м. Красноград Красноградської
міської ради Харківської області, лауреатка VI Всеукраїнського Інтернет-конкурсу
„УЧИТЕЛЬ РОКУ-2021” за версією науково-популярного природничого журналу
„КОЛОСОК” у номінації „ПОЧАТКОВА ШКОЛА”

Екологічні товари ще мають
назву „зеро-вейст”, що в
перекладі з англійської –
„нуль відходів”.

ЯКА

Люди, що дбайливо ставляться до навколошнього середовища, намагаються зберегти природні ресурси, тому обирають екологічно чисті продукти. І ось чому:

- ✓ ці продукти не забруднюють навколошнє середовище;
- ✓ більшу частину цих товарів виготовляють екологічним способом, тобто не завдають шкоди природі;
- ✓ екотовари спрямовані на багаторазове користування;
- ✓ екотовари не викликають алергії, а тому не завдають шкоди здоров'ю, мають натуральний смак та приємний аромат;
- ✓ під час вирощування рослин для виготовлення екотоварів не використовують хімічних добавок.

КОРИСНІ ЕКОЗВИЧКИ

- у магазин ходи із своєю торбинкою із натуральної бавовни;
- овочі і крупи набирай у спеціально пошиті для цього торбочки, а не поліетиленові пакети;
- знайди застосування старим речам: зроби з них підстилку для тварин чи ганчірки для прибирання будинку;
- запропонуй батькам віддавати на переробку всі відходи, яким можна дати друге життя;
- не пий з пластикових трубочок та склянок;
- сортуй сміття;
- компостуй залишки їжі (40–60 % відходів на звалищах – це органічні відходи).

ЛАЙФХАК

ЕКОСЛОВНИЧОК	
Розумник зашифрував слова, що позначають негативні процеси у природі.	РОЗШИФРУЙ ЇХ!

БАЗА - БА + С + ТУР - Т - Р + ХА

(тривала суха погода з підвищеною температурою повітря)

СМАК - АК + ДО - Д + Г

(сильне забруднення повітря у великих містах і промислових центрах)

ЦУКОР - КОР + НАМЕТ - ЕТ + І

(велетенські хвилі, викликані підводними землетрусами)

**НАТИСК - ТИСК + ФТОР - Р + ВАТА - ТА
ПЛІД - ІД + ЯМА**

(плівка нафти, що утворюється під час її розтікання по воді)

**ЕРА - А + КОЗА - К - А + ЗМІЯ - ЗМ
Г + РУТА - ТА + Н + ТУ**

(руйнування верхнього родючого шару ґрунту водними потоками, вітром чи льодом)

ПРАКТИЧНІ ТА КОРИСНІ

ЕКООЛІВЦІ

Олівці з насінням м'яти, мелісі чи кропу дуже оригінальний подарунок. Друг, який отримає такий чудовий подарунок, зможе не тільки малювати гарні картини, а й стати справжнім садівником! Після того, як олівці вже сточаться, їх можна посадити у вазон чи на городі. Із насіння, яке є в середині кожного олівчика, виросте нова рослина.

БАГАТОРАЗОВІ БЛОКНОТИ

Виготовляють їх, ламінуючи папір плівкою, з якої можна стирити написаний фломастером текст до тисячі разів!

БАМБУКОВІ ЗУБНІ ЩІТКИ

Ручка звичайної зубної щітки буде розкладатися кілька сотень років, а от бамбукова, потрапивши в сприятливі умови, повністю зникне через 2 роки.

З бамбуку виготовляють також меблі, палички для їжі, кошики, килими, тканину тощо.

ЩОДЕННИК ІЗ ПЕРЕРОБЛЕНІХ ПАПЕРОВИХ СКЛЯНОК

Такий щоденник важить 50–70 грамів. Для виготовлення одного щоденника використовують 364 паперові склянки.

ТАК ЧИ НІ?

1. Чи корисні екотовари?

2. Чи встановлюють у крамничках окремі полички для екотоварів?

3. Чи можуть бути продукти харчування екологічними?

4. „Зеро-вейст” – це нуль користі?

5. Чи можна компостувати папір?

6. Сонячні батареї забруднюють довкілля?

Підготовила Радіонова Олена Геннадіївна, учителька початкових класів СЗШ № 288 м. Київ, лауреатка VI Всеукраїнського Інтернет-конкурсу „УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2021” за версію науково-популярного природничого журналу „КОЛОСОК” у номінації „ПОЧАТКОВА ШКОЛА”

1. Чи знаєш ти, що Швеція закуповує сміття у інших країн? Шведи отримують з нього електроенергію.

Школа у долині річки Аюнг на Балі виглядає доволі зотично. У неї немає стін, а сам дах тримається на великих бамбукових жердинах. Така будова допомагає дітям дічути своє єднання з природою. Шкільні дошки в цьому вчальному закладі виготовлені з переробленого автомобіля, а спеціальні сонячні панелі виробляють електрику я потреб закладу. Шкільний автобус як паливо використовує відпрацьовану олію, а не бензин, зменшуючи бруднення навколошнього середовища на 80 %.

КАМПУС Copenhagen International School, ДАНІЯ

У Копенгагені побудований кампус, фасад якого покритий 12 тисячами сонячних панелей. Залишки їжі з їдалень тут не викидають, а збирають у спеціальні баки, а потім віддають на виробництво, де з них виробляють біопаливо.

KAMTTYC Acharacle Primary School, WOT

Кампус побудований із великих і важких дерев'яних панелей, створених за типом конструктора. Він забезпечує себе електроенергією за допомогою вітряка, у всіх приміщеннях стоять датчики, які вимикають світло, якщо денного достатньо для нормальної життєдіяльності. Дошову воду тут збирають у спеціальні баки, щоб згодом використовувати для технічних потреб.

2. Англійська компанія „KraftFoods”, що виробляє каву, побудувала електростанцію, яка працює на кавовій гущі.

WA International School, OAE

3. В Австралії, щоб коали не гинули під машинами, екологи з'єднують евкаліпти, що ростуть з різних боків дороги, штучними ліанами.

У цій школі дітей вчать дбати про довкілля, реалізуючи на практиці екопроєкт з енергетики майбутнього. Стічні води очищають, фільтрують і використовують для зрошення і поливу рослин. Більше половини споживаної електроенергії виробляють сонячні панелі. Учні екошколо-ли самі підтримують порядок на майданчиках школи, а ще ведуть просвітницьку роботу щодо захисту рідкісних і зникаючих тварин та рослин.

4. Німецька компанія виробляє м'ячі для гольфу зі спресованого корму для риб спеціально для пасажирів круїзних лайнерів. І гравці задоволені, і риби ситі, у випадку, якщо м'яч вилетить за борт.

TRIVANDRUM INTERNATIONAL SCHOOL, ІНДІЯ

Це перший навчальний заклад Індії, який використовує для половини своїх потреб дощову воду. Стічні води тут теж очищають і використовують на пришкільній органічній фермі. Усі обіди для учнів готують з екологічних продуктів, а відходи після спеціальної підготовки використовують як біологічні добрива. Тут заборонено використовувати пластик у будь-якому вигляді, тому всі мішки та пакети – паперові.

А твоя школа – „зелена“?

Підготувала **Анікєєнко Людмила Анатоліївна**,
учителька початкових класів Рубіжанської спеціалізованої школи І–ІІІ ст. №7
Рубіжанської міської ради Луганської області,
лауреатка VI Всеукраїнського Інтернет-конкурсу „УЧИТЕЛЬ РОКУ–2021”
за версією науково-популярного природничого журналу „КОЛОСОК”
у номінації „ПОЧАТКОВА ШКОЛА”

У березні відбувся конкурс „Я тут живу!” від газети „Колосочок”. Дякуємо кожному учаснику за цікаві листи! Презентуємо роботи переможниць конкурсу – Аріни Тарасенко та Сербул Валерії. Пориньмо у подорож Україною разом!

Шевченківські місця у м. Ніжин на Чернігівщині

Добрий день! Я – Тарасенко Аріна, учениця 2-Б класу школи № 15, що в м. Ніжин Чернігівської області. Я дуже люблю танцювати, співати, малювати й читати. А ще я безмежно люблю своє рідне місто Ніжин за його неймовірне історичне минуле!

НІЖИНСЬКЕ ПОВІТОВЕ УЧИЛИЩЕ

Іще мешкаючи в Петербурзі, Тарас Григорович потоваришував з художником Іваном Сошенком, який пізніше став учителем малювання Ніжинського повітового училища. Аби викупити Тараса з кріпацтва, І. Сошенко попросив допомоги у випускників Ніжинської гімназії вищих наук Аполлона Мокрицького, Євгена Гребінки та художника Олексія Венеціанова.

ВУЛИЦЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

БУДІВЛЯ ПОШТОВОЇ СТАНЦІЇ

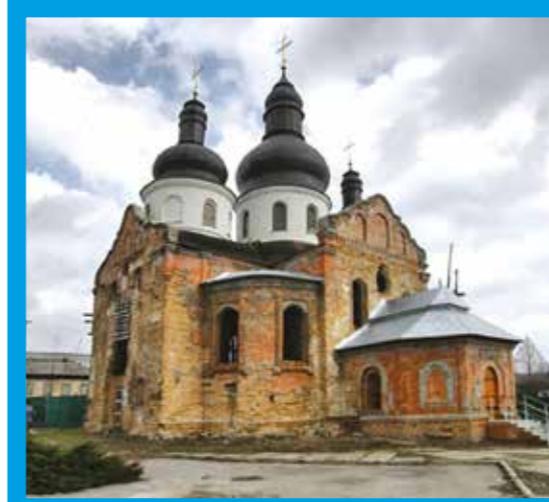

БУДИНОК М. МАКАРОВА,
ДЕ ГОСТЮВАВ Т. ШЕВЧЕНКО

На території ось цієї Спасо-Преображенської церкви, яку нині називають „Кобзаревою святынею”, була відправлена панахида, і студенти Ніжинського юридичного ліцею несли труну Тараса Шевченка через усе місто. Тодішня найдовша в місті Київська вулиця нині названа на честь славнозвісного поета та проходить повз парк імені Тараса Шевченка, в якому звели пам'ятник нашому Кобзарю.

Приїздіть до нас на гостину, не пошкодуєте!

СПАСО-ПРЕОБРАЖЕНСЬКА ЦЕРКВА

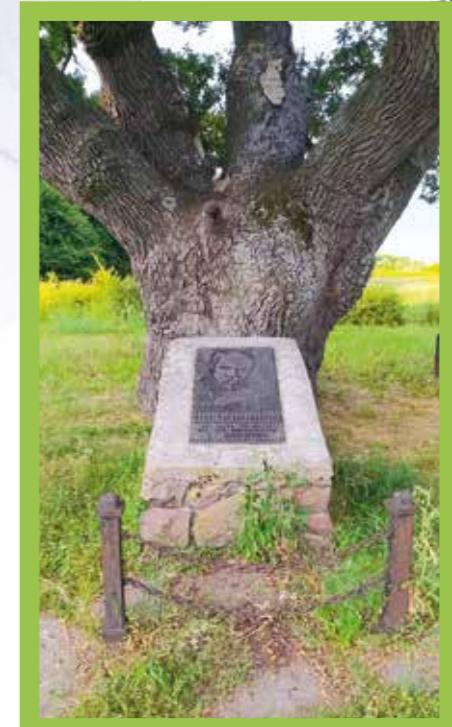

Вийшовши на волю та вивчившись, Тарас Григорович вирішив відвідати Ніжин. Це трапилося 13 лютого 1846 року. Ось тут, неподалік будинку Поштової станції, був ніжинський готель „Не мінай!”, з вікон якого виднілася й кондитерська з такою ж назвою.

Зустрічався зі студентами Ніжинського юридичного ліцею Шевченко в ось цьому будинку Миколи Макарова. А неподалік Ніжина, у селі Липів Ріг, під ось цим дубом, поет читав свої вірші коханій Ликері.

Остання зустріч ніжинців із Т. Шевченком відбулася 5 (17) травня 1861 року, коли тіло великого Кобзаря перевозили до Канева.

ШЕВЧЕНКІВ ДУБ НЕПОДАЛІК НІЖИНА

ВІРТУАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ
НІЖИНОМ

«Я ТУТ ЖИВУ!»

Село Олександрівка на Миколаївщині

Доброго дня! Мене звати Сербул Валерія, я учениця 8-А класу Доманівського ЗСО І-ІІІ ст. № 1.

Мабуть, у кожної людини є улюблений кутючик: для когось це місце відпочинку або місце, що відіграло значну роль у житті. Для мене – це мое рідне село Олександрівка. Тут я народилася, тут проходить мое дитинство. Повертаючись додому на автобусі після навчання, я посміхаюсь та радію подумки: ось рідне село, рідна хата, сім'я...

Мое село дуже гарне й затишне. Навесні, коли починає припікати сонечко, пробивається зелена трава – моя Олександрівка починає розквітати. Навколо багато зелені, розквітлі дерева та спів птахів. Влітку я люблю гуляти по рідній вулиці з прекрасною назвою Степова, особливо ввечері, коли можна побачити неймовірний захід сонця, вдихнути пахощі розквітлої липи.

Люди працьовиті у нашему краї. Пахнуть хлібом поля, медом сади і теплом домівки. Дуже люблю свій край! І пишаюся своїм дитинством у селі.

СТОВІДЬ ДОНЬКИ УКРАЇНИ

Я – донька доманівських нив родючих і степів,
Де колоситься золотом пшениця,
Полита ріками рясних дощів,
І смачно пахне паляниця.

Тут бджілка квіточку голубить,
І сонця ласка і тепла,
Небо щиро землю любить,
Хитає вітер травку край села.

Люблю я першу Діву – Україну,
А другу – дівчину-Весну,
А третю Діву – це матусю
Рідненьку ненечку свою.

Бо я – донька моєї неньки України,
Її майбутнє: щирість і добро,
Надія, правда, вогнище родини.
Я – відгук пращурів, я – батьківське крило.

Візьму тебе в долоні, моя мила,
Закрию від непроханих вітрів.
Моя країно, щоб в достатку жила
і славила відважних трударів.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Оксана Петрик.

Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян-Адамян.

Підписано до друку 27.04.21,
формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

